

Зечија недела

од 7. до 13. октобра 2024.

ПРЕДЛОГ ПРОГРАМА
АКТИВНОСТИ ЗА ВРЕМЕ ТРАЈАЊА ДЕЧИЈЕ НЕДЕЉЕ
од 7. до 13. октобра 2024. године

Дечија недеља, као највећа национална манифестација за заштиту и промоцију права детета у Републици Србији, идеална је прилика да се теме вршњачке и међугенерациске толеранције и солидарности додатно оснаже, као врхунске вредности за остваривање права детета у нашем друштву и даљи развој у целини. Стога ће ове године, *Дечија недеља* бити обележена под слоганом:

„Ја сам дете, имам план: Толеранција и љубав за сваки дан!“

Дечија недеља (ДН) је национална манифестација која се сваког октобра одржава у Републици Србији са циљем уједињења свих друштвених актера ради унапређења положаја деце и промоције њихових права. Она повезује државне институције, цивилне и струковне организације, као и угледне појединце који су посвећени деци, а све значајне институције образовања, културе, социјалне и здравствене заштите препознају значај Дечије недеље и учествују у њеној реализацији.

Традиција обележавања *Дечије недеље* на овим просторима датира још од 1934. године, а од свог укључивања у Закон о друштвеној бризи о деци 1987. године, на иницијативу организације Пријатељи деце Србије, и касније у Закон о финансијској подршци породици са децом 2018. године, ДН је званични и препознатљив симбол подршке остваривању права детета, као и идентификацији области које захтевају додатну пажњу и интервенцију. Ова манифестација се увек изнова прилагођава специфичним и новим потребама деце.

Ова радосна седмица је и прилика да деца активно учествују у бројним програмима, показујући своје таленте, вештине и способности и простор да буду виђена, саслушана и уважена у свим аспектима друштвеног живота, у складу са њиховим узрастом, могућностима и интересовањима. *Дечија недеља*, истовремено, пружа платформу за едукацију и сензибилизацију читаве јавности на потребе деце, подстичући развој вршњачке и међугенерациске толеранције, емпатије и солидарности.

Дечија недеља је далеко више од манифестације: она преиспитује положај деце у друштву, промовише инклузивност и разноликост и подстиче одговорност свих чланова друштва у креирању окружења које подржава здрав развој, срећу и добробит деце, подижући свест о важности једнаких шанси за свако дете.

Посебну важност потребно је посветити развоју вршњачке и међугенерациске солидарности, чиме се подстиче стварање сигурног друштвеног окружења у коме се негују вредности емпатије, са нултом толеранцијом према

насиљу. Кроз заједничке активности и акције у Дечијој недељи, деца и млади уче да разумеју и поштују различитости, што доприноси изградњи здравих међуљудских односа и развоју осећаја за правду и правичности у породици, образовном систему, вршњачкој групи и друштву у целини.

Стога су циљеви „Дечије недеље“:

- скретање пажње најшире јавности на права и потребе деце;
- указивање на одговорност коју породица, школа, држава и њене институције имају у заштити деце, и остваривању њихових права;
- презентација до сада постигнутих резултата;
- указивање на примере добре праксе и проблеме у остваривању права деце;
- подстицање интерсекторске сарадње у стварању услова за поштовање права, и оптимални развој сваког детета;
- промоција активног учешћа деце у доношењу одлука које се њих тичу;
- покретање иницијатива и нових акција које доприносе побољшању положаја деце у Републици Србији, и остваривању њихових права;
- скретање пажње деци на њихова права и одговорности, важност дружења, неговања бриге, подршке и љубави не само за своје најмилије и пријатеље, него за сваког човека и живо биће, јачање вршњачке и међугенерациске солидарности и комуникације.

Конвенција о правима детета Уједињених нација, која је усвојена 1989. године и ступила на снагу 1990. године, представља основни документ и полазиште за планирање и спровођење активности током *Дечије недеље*. Овај документ, уз завршни документ «Свет по мери деце», усвојен од стране Генералне скупштине УН 2002. године, даје јасне смернице за препознавање, заштиту и промоцију права детета, као и за развој услова који омогућавају њихово остваривање. Програмске активности, циљеви и теме *Дечије недеље* ослањају се и на остале релевантне међународне и националне документе, као и на задатке у процесу придруживања Европској унији.

Главни принципи Конвенције о правима детета уграђени су у национални правни оквир кроз Породични закон, који дефинише основна права детета: право на живот, опстанак и развој, најбољи интерес детета, право на партиципацију и право на недискриминацију. Од свог оснивања, Савет за права детета, као саветодавно тело Владе, повремено је активан од 2002. године. Влада је 2005. године усвојила Општи протокол за заштиту деце од злостављања и занемаривања, а касније су донети и други документи који доприносе социјалној и образовној инклузији све деце. Посебна пажња посвећена је деци из осетљивих група, како би се обезбедила већа доступност и квалитет образовања. Одбор за права детета, као посебно радно тело Народне скупштине Републике Србије, формиран је 2012. године.

У 2018. години почела је примена новог Закона о финансијској подршци породицама са децом, а 2020. године усвојена је Стратегија за превенцију и заштиту деце од насиља за период од 2020. до 2023. године, са припадајућим

акционим планом. Влада Републике Србије је почетком 2022. године усвојила нови Општи протокол за заштиту деце од насиља, који представља кључни механизам за заштиту деце.

Усвајање Закона о правима детета и Заштитнику права детета допринело би потребном усклађивању постојећих законских аката са међународним стандардима, обезбеђујући независан механизам за промовисање, унапређивање, контролу и координацију остваривања права детета у Србији. С обзиром да је Национални план акције за децу престао да важи 2015. године, потребно је изградити и нову државну стратегију, која би дефинисала свеобухватну и усклађену политику државе према деци у свим областима.

Значај *Дечије недеље* је и у томе што истиче значај практичне примене свих постојећих механизма за квалитетно и здраво одрастање деце, као и рад на допуни и унапређењу недостајуће легислативе у овој области. Програм активности *Дечије недеље* 2024. године реализује се у сарадњи Министарства за бригу о породици и демографију са организацијом Пријатељи деце Србије и мрежом локалних организација Пријатеља деце широм Србије, уз подршку свих релевантних друштвених актера.

Промотивни материјали и програм *Дечије недеље* дистрибуирају се министарствима, школама, предшколским установама, установама културе и локалним самоуправама. Градоначелници и председници општина широм Србије позивају се да допринесу разноликости и богатству садржаја, као и општој видљивости ефеката *Дечије недеље* у својим заједницама.

ПРОГРАМ:

1. СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ ДЕЧИЈЕ НЕДЕЉЕ

Јавна и медијска промоција *Дечије недеље*

- 1.1.1 **Намера:** Представљање садржаја и циљева Програма активности *Дечије недеље* и медијске кампање, презентација визуелног идентитета. Упознавање јавности са најважнијим телима и документима који доприносе развоју националног система бриге о деци, остваривању права детета и њиховој бољој партиципацији. Ове године *Дечија недеља* посебну важност посвећује унапређењу дијалога и разумевања међу децом и различитим генерацијама чиме додатно јача заједницу и обезбеђује стабилну и подстицајну средину за све њене чланове. На свечаности отварања *Дечије недеље* Пријатељи деце Србије доделиће и традиционално годишње **Признање за добротинство деци „Маслачак“**.
- 1.1.2. **Организатори:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.

- 1.1.3. **Облик рада:** Јавна и медијска промоција.
- 1.1.4. **Учесници:** Представници/це Владе Републике Србије, Одбора за права детета Народне Скупштине РС, Заштитника грађана, УНИЦЕФ-а, Пријатеља деце Србије, Мреже организација за децу Србије, медија, деце, наставника, васпитача и родитеља.
- 1.1.5. **Дан и место:** Понедељак, 7. октобар (место ће бити утврђено накнадно)

Активности на локалном нивоу: Различити видови јавне и медијске промоције *Дечије недеље*, визуелног идентитета, програми и активности који подржавају централну кампању, конференције за штампу, округли столови, дебате, тематске емисије у локалним медијима.

2. **СЕДНИЦА УЧЕНИЧКИХ ПАРЛАМЕНАТА**

Скуп представника ученичких парламената из двадесет општина у Србији

- 2.1.1. **Намера:** Национална седница ученичких парламената традиционално обезбеђује и промовише пуну партиципацију деце и младих у друштвени живот и темељ је за развој активних грађана и демократског друштва. Догађај промовише парламентаризам и културу дијалога, те се организује у Народној скупштини РС као највишем законодавном телу.

Овај догађај *Дечије недеље* посвећен је средњошколцима, те ће се седница одржати под називом „Мали кораци, велики помаци: Волонтирање спаја!“ када ће 60 средњошколаца представника/ца Ученичких парламената из читаве Србије дебатовати о важности повезивања генерација за унапређење друштвене добробити. Тема је произашла као резултат ставова и потреба деце учесника прошлогодишње Седнице ученичких парламената у току *Дечије недеље*.

Кроз сусрет ученика/ца средњих школа у Србији, укључујући оне из специјалних школа и на институционалном смештају, подстиче се активно и отворено мишљење о свим питањима која их се тичу. Шездесет средњошколаца из двадесет градова и општина, кроз дебату ће дискутовати, а нова знања и искуства пренеће вршњацима/кињама у локалним заједницама, након догађаја. Учесници/це ће о скупу сачинити белешке и препоруке. Скуп се организује као право скупштинско заседање, са правилима скупштинске процедуре. **У циљу пуне партиципације, скуп ће и модерирати средњошколци.**

- 2.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.
- 2.1.3. **Учесници:** Представници/це ђачких парламената Србије, Унија

средњошколаца Србије, представници/це ресорних министарстава, наставничких удружења, удружења грађана, народни посланици и медији.

2.1.4. **Облик рада:** Интерактивна седница.

2.1.5. **Дан и место:** Уторак, 8. октобар, Народна скупштина Републике Србије

Активности на локалном нивоу: Округли столови, јавне дебате, стручни скупови – презентације деловања локалних ученичких парламента на тему вршњачке и међугенерациске толеранције и подршке и механизма за превенцију насиља.

3. ОТВОРЕНО О ДЕЧИЈИМ ПРАВИМА

Јавна дебата: „Од бајки до кликова: Како медији обликују дечији свет“

3.1.1. **Намера:** У циљу бољег разумевања дечијих права у најширој јавности и успешне медијске пропраћености *Дечије недеље*, отварања јавне дискусије између грађана и доносиоца одлука, као и представника медија и цивилног друштва - трећег дана Дечије недеље одржаће се јавна дебата: **„Од бајки до кликова: Како медији обликују дечији свет“**.

Учесници дебате, експерти у овој области, представиће на који начин традиционални и нови медији утичу на развој толеранције и солидарности код деце. Чињеница је да деца данас одрастају преплављена медијским садржајем и његовим васпитним утицајем. Дебата ће отворити важну дискусију на који начин деца путем друштвених мрежа развијају вршњачке и међугенерациске односе, негују или „гуше“ толеранцију, као и да ли ми одрасли успевамо да правовремено и адекватно испратимо и подржимо овај неизоставни део савременог детињства. Учесници дебате дискутоваће на теме како децу можемо заштити од штетног медијског садржаја и како га можемо унапредити и обогатити садржајима за децу, као и која је улога институција, родитеља, васпитача, наставника, професионалаца, стручне и шире јавности у овом процесу.

Сви присутни имаће прилику да поставе питања и искажу своје мишљење и ставове. Препоруке са скупа биће дефинисане и подељене са јавношћу, а сам догађај биће директно стримован за све грађане Србије.

3.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.

3.1.3. **Облик рада:** Јавна дебата

3.1.4. **Учесници:** стручна јавност, организације цивилног друштва, Прија-

тељи деце Србије, студенти ресорних факултета, представници медија.

3.1.5. **Дан и место:** Среда, 9. октобар, Медија центар

Активности на локалном нивоу: Посете деце локалним редакцијама, локалне дебате у оквиру теме

4. ДОДЕЛА ГОДИШЊИХ НАГРАДА: „НЕВЕН“ И „ДОБРА ИГРАЧКА“

Књижевна награда „Невен“

4.1.1. **Намера:** Подстицање квалитетне културне понуде и стваралаштва за децу, афирмисање аутора/ки и најуспешнијих остварења за децу у протеклој години, додела награда за белетристику, илустрацију и књигу из популарне науке. *Посебан циљ:* обезбеђивање књига приспелих на конкурс институцијама за децу, сеоским школским библиотекама.

4.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.

4.1.3. **Облици рада:** Жирирање стручног жирија и додела награда, рад на медијској промоцији.

4.1.4. **Учесници:** Дечија читалачка публика, ствараоци за децу, представници/це ресорних министарстава и институција, наставници/це, васпитачи/це, представници/це медија...

4.1.5. **Дан и место:** Четвртак, 10. октобар, Народни музеј

Активности на локалном нивоу: Акције размене и поклањања књига у предшколским установама и школама, јавни наступи деце рецитатора и дечијих драмских група чија остварења почивају на текстовима савремене литературе за децу, подстицање читања кроз сусрете са писцима за децу у локалним дечијим библиотекама и другим образовним и институцијама културе.

• Признање за квалитет „Добра играчка“

4.2.1. **Намера:** Промовисање домаће квалитетне играчке у актуелној години, подстицање произвођача и увозника да их обезбеде на тржишту; информисање јавности о критеријумима квалитета играчке (психолошки, васпитно-образовни, здравствени, естетски, техничко-технолошки). *Посебан циљ:* обезбеђивање играчака приспелих на конкурс институцијама за децу.

4.2.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију и Пријатељи деце Србије.

4.2.3. **Облици рада:** Избор и жирирање стручног жирија, додела признања.

4.2.4. **Учесници:** Произвођачи и увозници играчака, психолози, педагози, васпитачи, технолози, специјални едукатори/ке, деца, представници/це ресорних министарстава и институција и медија.

4.2.5. **Дан и место:** Четвртак, 10. октобар, Народни музеј

Активности на локалном нивоу: Ревиије ручно прављених играчака и игара, отворене креативне радионице за израду играчака од природних и рециклираних материјала, локалне акције размене и поклањања играчака.

5. **ФЕСТИВАЛ ДЕЧИЈЕГ СТВАРАЛАШТВА**

Мултидисциплинарна приредба, музичких, глумачких, плесних и других тачака и изложба дечијих радова

5.1.1. **Намера:** Фестивал окупља предшколску и школску децу различитог узраста, укључујући и децу с развојним тешкоћама, пружајући им прилику да се изразе кроз игру, уметност и креативност. Током фестивала, деца свих узраста и различитих могућности имају прилику да се играју, стварају и уче, промовишући тако вредности инклузивности и равноправности. Кроз разноврсне активности, фестивал подстиче децу да истражују своје потенцијале, изграде емпатију и изразе се на оригиналан начин. Догађају присуствују и родитељи, баке и деке, наставници, представници удружења грађана...

5.1.2. **Организатор:** Министарство за бригу о породици и демографију, Пријатељи деце Србије и Пријатељи деце Београда.

5.1.3. **Облици рада:** Кроз сценске приказе и уметничку изложбу, деца ће имати прилику да изразе своје мисли, осећања и ставове о свету који их окружује.

5.1.4. **Учесници:** Деце из предшколских установа и основних школа, породице са децом, васпитачи/це и наставници/це, уметници/це и јавне личности, локалне организације Пријатеља деце,

5.1.5. **Дан и место:** Петак, 11. октобар, место ће бити накнадно утврђено
Активности на локалном нивоу: Дечији фестивали и сајмови удружења у јединицама локалне самоуправе, заједничко стваралачко дружење деце и младих различитих узраста. Локалне изложбе ученика основних школа на тему слогана *Дечије недеље*.

6. **МОСТОВИ МЕЂУ ГЕНЕРАЦИЈАМА**

Сусрети најстаријих и најмлађих суграђана кроз игровне и стваралачке радионице које ће се одржавати на паралелним пунктovima

6.1.1. **Намера:** Мостови међу генерацијама креирају простор за развој међугенерациске емпатије, солидарности и сарадње, пружајући јединствен увид и поштовање за искуства другог. Као

што и сам назив догађаја наговештава, ово је прилика за сусрет и размену знања и вештина и успостављање квалитетне, срдачне и отворене комуникације између деце и старих, као најпримернијег начина за развој међугенерациске сарадње и разумевања.

- 6.1.2. **Облици рада:** Министарство за бригу о породици и демографију, Пријатељи деце Србије
- 6.1.3. **Облици рада:** Заједничко дружење корисника Геронтолошког центра Београд - Дома Бежанијска коса и деце из предшколских установа и основних школа. Кроз радионичарске облике рада активираће мо и чланове породица учесника, родитеље, васпитаче, наставнике, чланове удружења која се баве децом и старима.
- 6.1.4. **Учесници:** Корисници Дома Бежанијска коса, деца предшколског и школског узраста, представници Пријатеља деце Србије, васпитачи, наставници, родитељи.
- 6.1.5. **Дан и место:** Субота, 12. октобар, Геронтолошки центар Београд – Дом Бежанијска коса

7. НАЦИОНАЛНА ОНЛАЈН КАМПАЊА:

„У здравом детету, здрав дух!“

- 7.1.1. **Намера:** Пре и у току *Дечије недеље*, Пријатељи деце Србије организуваће онлајн конкурс **„У здравом детету здрав дух“**. Циљ конкурса је да код деце предшколског и школског узраста подстакне разумевање важности толеранције, тимског духа и фер-плеја кроз спорт и рекреацију. Деца ће имати прилику да кроз организоване догађаје на локалу, као и својим креативним радовима (фотографије, видео снимци, цртежи, литерарни радови) прикажу како спорт и рекреација нису само такмичарске дисциплине, већ могу да нас уједине, повежу и учине бољим и солидарнијим особама.

У периоду припреме *Дечије недеље* Пријатељи деце Србије направиле кратко упутство за реализацију пратећих активности конкурса за васпитаче, наставнике и родитеље (радионице које ће се организовати за време *Дечије недеље*). Деца и родитељи, као и ученици и наставници, деца и васпитачи имаће прилику и подстицај да заједнички креирају садржај, те се и на овај начин подстиче међугенерациска сарадња. Садржај ће бити постављен на друштвене мреже са хештегом #svizatim, чиме ћемо додатно промовисати значај пријатељства, емпатије, ферплеја, толеранције, вршњачке и међугенерациске сарадње. Најуспешнији радови биће награђени.

Дељењем пристиглих материјала на свим каналима Пријатеља деце Србије које прате десетине хиљаде грађана, остаће трајан траг о реализацији *Дечије недеље* и њеним циљевима.

- 7.1.2. **Организатори:** Министарство за бригу о породици и демографију, Пријатељи деце Србије.
- 7.1.3. **Облици рада:** ОНЛАЈН кампања „У здравом детету здрав дух“
- 7.1.4. **Учесници:** Сви грађани Републике Србије
- 7.1.5. **Дан и место:** Недеља, 13. октобар, Република Србија

@prijateljidece.srbije

@prijateljidecesrbije

@Prijateljidece

@prijateljidece